

ПРИРОДА – НАШ СПІЛЬНИЙ ДІМ

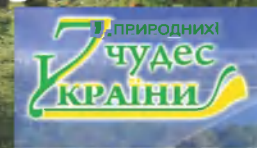
Синій Вир

Регіональний еколого-освітній часопис

Озеро Синевир - водно-болотне угіддя міжнародного значення (Рамсарська конвенція)

Озеро Синевир - одне із семи природних чудес України

Газету засновано 21 березня 2001 року

Серпень, 2021 р.

№ 8 (328)

З Днем незалежності України!

Шановні земляки!

Цього року ми відзначаємо ювілейну дату – 30-річчя незалежності України. Наша держава пройшла непростий етап становлення і досі бореться з викликами, передумовою яких є геополітичні обставини. Попри всі труднощі, країна впевнено рухається вперед. Ключовими цінностями українців є незалежність, свобода, право, гідність людини.

Сьогодні щиро вітаю вас, дорогі земляки, з Днем незалежності України. Бажаю вашим сім'ям процвітання, гармонії і розвитку. Нехай у житті панує мир, злагода і любов. Хай добробут буде у ваших родин, а радість і спокій сягне сердець кожного українця. Нехай ніколи не буде війни на нашій землі, а лише мирне і щасливе життя.

Микола ДЕРБАК,
директор
національного природного
парку «Синевир»,
депутат Закарпатської
обласної ради.

День
Незалежності
України

Коротко

Створено єдиний сайт, де розміщено детальну інформацію про 67 національних парків і заповідників України та можливості відпочинку на цих територіях – wownature.in.ua. До підготовки інформації та фото про національний природний парк «Синевир» для цього інтернет-ресурсу долучилися фахівці установи.

Облрада підтримала запит про ремонт двох важливих автошляхів

Недавно відбулося друге пленарне засідання другої сесії обласної ради VIII скликання під головуванням голови ради Олексія Петрова. Участь у засіданні, зокрема, взяли народні депутати Микола Тищенко, Михайло Лаба і Анатолій Костюх.

Серед іншого, під час засідання депутатський корпус облради підтримав запит Миколи Дербак про ремонт доріг Синевирська Поляна – Свобода і Синевир –

Колочава – Буштино. Мова йде про включення цих автошляхів до переліку доріг, на яких у 2021 році, в рамках діючих програм, будуть проводитися ремонтні роботи.

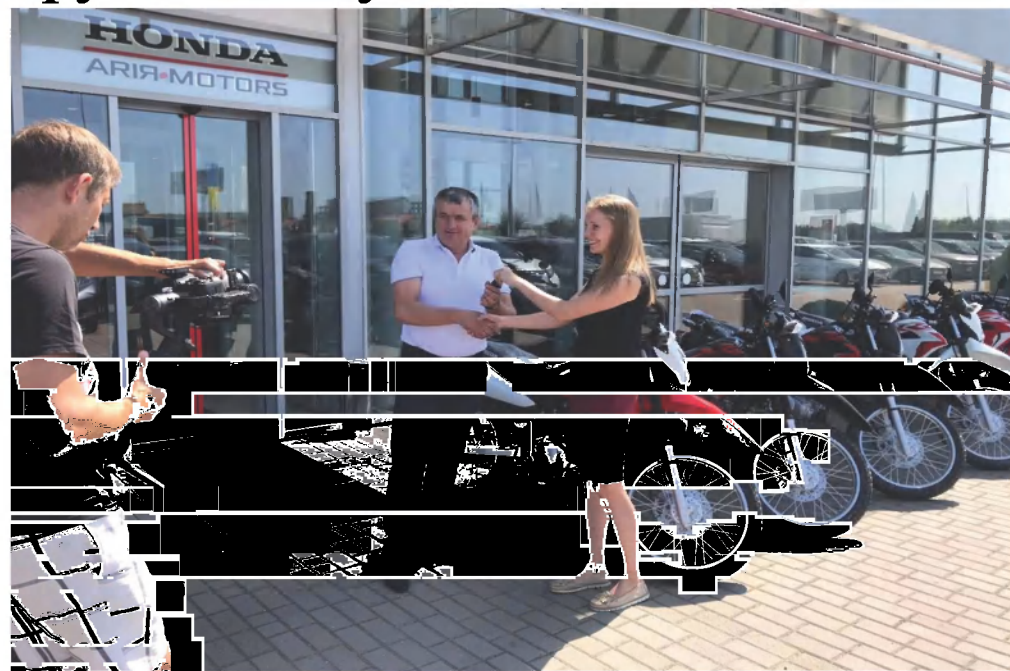
За словами депутата Закарпатської обласної ради Миколи Дербак, ремонт цих ділянок доріг на часі. До нього з цього приводу неодноразово зверталися представники Синевирської і Драгівської ОТГ. Ремонт доріг Синевирська Поляна – Свобода і Синевир – Колочава –

сприятиме покращенню рекреаційної галузі, яка є дуже важливою для економічного розвитку гірських громад. До речі, ці дороги знаходяться в межах національного природного парку «Синевир» та ведуть до підніжжя пралісів та природних лісів, які є особливо цінними, внесеними до списку всесвітньої спадщини ЮНЕСКО, а регіон щорічно відвідує близько 300 тис. туристів.

Територію патрулюватимуть на мотоциклах

Національний природний парк «Синевир» отримав 8 мотоциклів Хонда, які використовуватимуться для патрулювання, оперативного реагування та недопущення порушень режиму території парку. Ключі від мотоциклів в урочистій обстановці вручено директору НПП «Синевир» Миколі Дербак. Мотоцикли придбано за кошти уряду Німеччини, виділені для оновлення матеріально-технічної інфраструктури національних природних парків, заповідників регіону Карпат у рамках проекту «Підтримка природно-заповідних територій в Україні».

Раніше національному природному парку «Синевир» проект надав 6 нових автомобілів Toyota Hilux, автомобіль Рено Дастер, квадроцикл, технічне обладнання для ефективної комунікаційної діяльності та підсилення польових досліджень, необхідне обладнання для проведення конференцій та

круглих столів, а саме: фотоапарати, спікерфон, дрон, мікрофон та портативну камеру.

Щиро дякуємо проекту за матеріально-технічну підтримку

парку. Усе це сприяє ефективній природоохоронній, науковій та еколого-освітній роботі національного парку.

Фотофакт

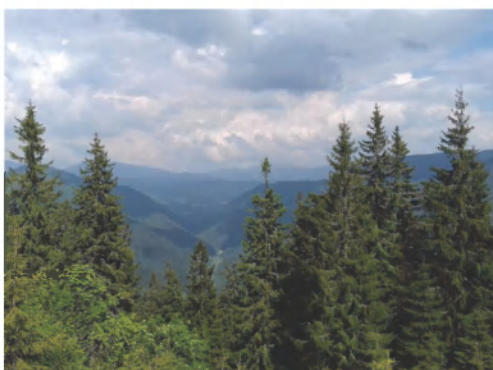

Екскурсія у музейній експозиції візит-центру НПП «Синеvir» – це цікава інформація і маса приємних вражень. Фахівці відділу еколого-освітньої роботи національного парку радо діляться з відвідувачами відомостями про захоплюючий світ природи Карпат та унікальну культурну спадщину горян. А зараз тут можна ознайомитися ще й з виставкою «Повітряні акробати ночі», яка інформує про особливості життя кажанів.

Любов ГРЕЧИН,
фахівець відділу еколого-освітньої роботи НПП «Синеvir».

«Дикий» туристичний етикет

«Дикий» туристичний етикет – це короткі підказки для туристів і мандрівників, які допоможуть:

- підготуватися до відпочинку у природі;
- отримати "екологічні" враження;
- урізноманітнити дозвілля;
- знати більше про безпеку в горах;
- приєднатися до світової спільноти прихильників сталого туризму.

Етикет зроблений з любов'ю та повагою до туриста та природи. Знайомтеся з "Диким" туристичним етикетом, отримуйте нові враження та діліться ними з усім світом на сайті specials.wwf.ua.

Горянам потрібні дороги

Синеvirська Поляна – гірське село в межах національного природного парку «Синеvir», яке невеличкими поселеннями розкидане в горах. 12 присілків має Синеvirська Поляна: Слобода, Верхня Буковинка, Загорб, Береги тощо. Особливо колоритним і мальовничим є присілок Перенизь. Тут справді неповторні красоти природи і особлива атмосфера культурного ландшафту та побуту тутешніх мешканців, які живуть у гармонії з природою і ведуть традиційне господарювання. Попри ці оптимістичні враження, місцевим доводиться далеко нелегко. Справа в тому, що з гірського поселення до центру Синеvirської Поляни наявна лише ґрунтово-кам'яна дорога відстанню 4 км., та й та у досить поганому стані. А до села треба діставатися щодня: у магазин, аптеку, до сімейного лікаря тощо. Особливим викликом цей шлях є для дітей. Вони самотужки долають великі відстані, щоб дістатися до школи, нерідко цей шлях до навчання може бути небезпечним, особливо взимку, серед лісу і диких звірів... Часто учні пропускають уроки, що негативно позначається на рівні їхньої освіти.

Проблемне питання дороги до Перенизі вже кілька місяців у полі зору депутатів різних рівнів від партії «Слуга Народу». Вони не могли не звернути увагу на листа дівчинки Марійки з цього гірського поселення. Саме вона зуміла привернути таку потужну увагу до свого присілку. Тож не випадково народний депутат Микола Тищенко першим авіарейсом, що недавно запущений з Києва до Ужгорода, відправив Марійці символічний подарунок – м'якого ведмедика.

Недавно до Перенизі знову навідалися гості – народний депутат Михайло Лаба, директор НПП «Синеvir», депутат Закарпатської обласної ради Микола Дербак, голова Синеvirської ОТГ Іван Чуп, депутат Хустської районної ради Микола Микулін та інші відповідальні особи. Вони оглянули дорогу та поспілкувалися з місцевими жителями. До Марійки та інших дітей, навідалися не з пустими руками. Однак, головна мета поїздки – вивчити на місці ситуацію з дорогою та обговорити можливі шляхи вирішення проблемного питання. Це дійсно непросто.

Шлях до гірського присілку – місцевого значення. Найперше потрібне водовідведення. Раніше тут ніколи не було асфальтного покриття. З року в рік, на прохання місцевих жителів і громади, з ремонтом окремих ділянок дороги сприяв директор НПП «Синеvir» Микола Дербак, який для цього виділяв техніку. Зараз тутешні мешканці мріють про добру дорогу. Звісно, потрібно починати з проектно-кошторисної документації, а відтак здійснювати пошук фінансування. Спільними зусиллями можна досягнути мети. На цій думці зійшлися учасники робочої групи, яких вразила Перенизь і її мешканці. Сподіваємось на те, що за сприяння народного депутата України Миколи Тищенка, дорога на Іеренизь буде зроблена.

Народний депутат Михайло Лаба, директор НПП «Синеvir» Микола Дербак, директор ПП «Артембуд» Григорян Вардгіс відвідали Колочавську ОТГ, де ознайомилися з ходом прокладання асфальтної дороги на відрізу Синеvir – Колочава. Одразу звернули увагу на серйозний підхід до роботи і якісне асфальтне покриття. Проектом передбачено встановлення тротуарів і під'їзних містків. До речі, такого серйозного ремонту на дорозі Синеvir – Колочава – Буштино не проводилося від 70-х років.

«Щиро раді, що колочавці отримають хорошу, якісну

дорогу сполученням з синеvirцями, але в гості заходять до Негрівця. Дорога Синеvir – Колочава – Буштино – це 94 млн. грн. державної субвенції. Дякуємо Президенту та Уряду за підтримку», – зазначив народний депутат України Михайло Лаба.

«Колочавці і всі жителі регіону давно чекали цього ремонту, бо досі дорога була у дуже поганому стані. Це справді важливий етап для нашого краю, адже розвиток завжди починається з доріг. Завдячую депутатам від партії «Слуга Народу» та голові Закарпатської обласної ради Олексію Петрову за сприяння у виділенні коштів. Надіємось, що ця робота триватиме й надалі, адже якісний асфальт необхідно прокласти й у Вільшани, Драгово, Буштино», – каже депутат Закарпатської обласної ради Микола Дербак.

Нагадаємо, що раніше вже прокладено дорогу на відрізу Синеvir – Синеvirська Поляна та укріплено береги річки Теремля в урочищі Красний. Це одні з найбільш масштабних дорожніх робіт в регіоні за часів незалежної України. Недавно селевий потік пошкодив дорогу Синеvirська Поляна – Слобода. Є сподівання й на фінансування для цього автомобільного шляху.

Юрій БАБЧИН.

Бокораш – професія з пригодницьким духом

Дивлячись на річки національного природного парку «Синевир», туристи нерідко дивуються, як ними сплавливали колись деревину... Річки мілководні, а плоти-бокори важкі. Для того, щоб вони рухались руслом потрібна велика кількість води. Звісно, в період повені річка значно збільшується, але натуральних розливів для промислового освоєння лісів було недостатньо. Тож у середині XIX століття в урочищі Чорна ріка побудовано греблю, яка утворила озеро довжиною 2 км. Завдяки цій воді стало можливим регулювати стік води і сплавити бокори. Так у синевирському краї народилася нова професія – бокораш.

Це була нелегка і надзвичайно небезпечна праця. Не кожен чоловік міг на неї наважитись.

Отже, з заготовленої деревини формували бокор, який міг складатися з трьох, а іноді чотирьох табел. Для однієї табели використовували зо два десятки майже однакових стовбурів хвойних дерев.

Для першої табели відбирали більш тонкі і найдовші стовбури, бо таким чином сформований бокор було легше сплавити. Стовбури розміщали комелями назад. У них просвердлювали отвори діаметром 4 см, куди вставляли гужовки. Кінці гужовок сплітали в поперечний ланцюг. Ширина задньої частини табели сягала 10 м. Вершини стовбурів з'єднувалися поперечними колодами. Ширина передньої частини табели не перевищувала 5 м, бо ворота греблі, через які проходив

бокор, були шириною 7 м. Задня, частина бокора, шириною 10 м., при проходженні воріт, нагромаджувалася, бо кріпилася тільки гужовками і завдяки цьому була рухливою та складувалася віялом.

До передньої табели дерев'яними чопками кріпили так звані опачини, своєрідні весла, за допомогою яких стало можливим керувати бокором по течії. Встановлювали опачини так, щоб їхня третина була занурена у воду. До їх підводної частини кріпили дошку довжиною 2 м.

Коли бокори були готові, річку наповнювали водою і починався сплав, перед яким плотогони

промовляли «Отче наш...», та вирушали у ризикований сплав. Бокори плили по Чорній ріці до ріки Теремлі. Тут вони сповільнювали швидкість і сплавлилися до селища Буштино і навіть до Угорщини.

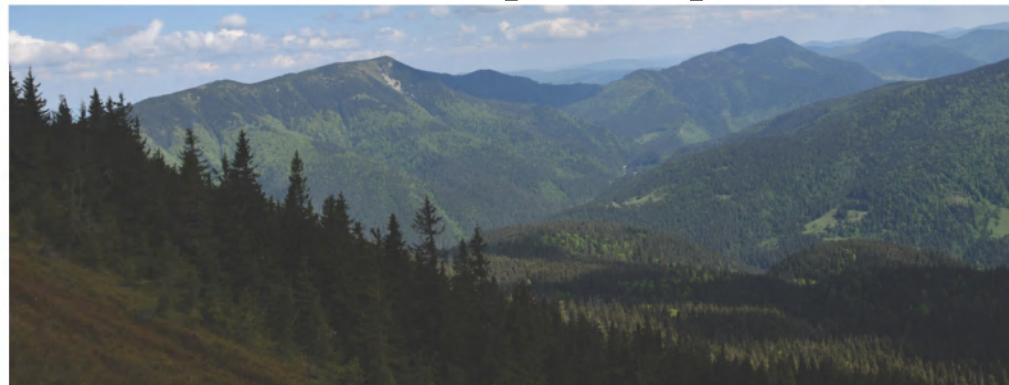
На цьому шляху було багато небезпечних поворотів. У таких місцях потрібна миттєва реакція і злагоджена робота бокорашів. Зазвичай бокор сплавливали 3 – 4 плотогони. За історію сплаву бокорів траплялися й трагічні випадки, коли ці мужні люди гинули у бурхливій гірській воді, а бокори, втративши своїх керманичів, гучно гриміли, нагромаджуючись біля берегів.

Останній бокор з Чорної ріки був сплавлений на початку 50-х років минулого століття. Після цього професія бокораша відійшла у минуле, але залишила по собі чимало романтики і пригодницького духу.

Юрій БАБІЧИН,
начальник відділу
еколого-освітньої роботи.

Свято для рейнджерів

Всесвітній день рейнджера (World Ranger Day) відзначається щорічно 31 липня. Цей день засновано у 2007 році Міжнародною федерацією рейнджерів (International Ranger Federation, IRF), коли під час зустрічі лідерів ANPR (Асоціація національних парків США), SCRA (Асоціація шотландських сільських рейнджерів) та CMA (Асоціація управління сільською місцевістю, яка представляє рейнджерів в Уельсі та Англії) була підписана спільна угода для підвищення підтримки та обізнаності щодо ризиків у збереженні в усьому світі природної та культурної спадщини.

Це свято насамперед рейнджерів, які охороняють природоохоронні території. Американська назва «рейнджер» прижилася у різних країнах завдяки універсальності і стислості слова.

Що таке рейнджер? Рейнджер – особа, якій доручено охороняти природоохоронну територію. Вони, зазвичай, є «очима та вухами природоохоронної території», проводячи більшу частину часу поза межами офісу. Вони забезпечують взаємозв'язок між керівництвом природоохоронної території, місцевим населенням і відвідувачами, повинні володіти знаннями про її історію та дику природу, а також поради куди поїхати та на що подивитися.

По всьому світу охоронці сотень тисяч природоохоронних територій, які вкривають понад 15 відсотків суходолу, активно їх захищають.

Всесвітній день рейнджерів дає

можливість підтримати їх важливу роботу. Цей день також є можливістю віддати шану рейнджерам, які втратили життя при виконанні службових обов'язків.

Робота рейнджерів є надзвичайно відповідальною, вони щоденно ризикують власним життям задля збереження природи та недопущення порушення природоохоронного законодавства. Ви можете подумати, що справжня небезпека бути охоронцем природоохоронної території походить від природних явищ, але насправді у більшості випадків вони натрапляють на небезпеку через браконьєрів та інших незаконних користувачів природних ресурсів.

В Україні терміном «рейнджер» можна назвати всіх посадових осіб служби державної охорони природно-заповідного фонду. На сьогодні у цій службі в межах установ природно-заповідного фонду, підпорядкованих Міндовкілля, працює 1452 осіб.

При виконанні своїх посадових обов'язків та задля збереження природних комплексів і об'єктів та недопущення їх знищення, працівники служби держохорони кожного разу ризикують власним життям. Протягом цього року в межах 2 установ природно-заповідного фонду посадові особи служби держохорони стали жертвами збройних нападів браконьєрів, отримавши тілесні ушкодження.

Багато людей не замислюються над цим і тому приємно мати можливість в цей день показати рейнджерам, наскільки ми їх цінуємо, а також віддати свою повагу тим, хто втратив життя на цій роботі.

Молодь долучилася до екоакції

Недавно на базі науково-навчального центру Національного педагогічного університету ім. М. Драгоманова відпочивали вихованці хорової школи Києво-Печерської Лаври. У цьому їм посприяв ректор вузу Віктор Андрущенко. Про унікальну природу і цінну історико-культурну спадщину регіону гостей ознайомили працівники національного природного парку

«Синевир». Вони провели для молоді цікаві еколого-освітні екскурсії. Молодь з Києва не лише відпочивала, але й долучилася до екологічної акції, яка відбулася в урочищі Квасовець, що на околиці Колочава.

Тетяна КРАСНЯНИК,
фахівець відділу
еколого-освітньої роботи
НПП «Синевир».

«Синій Вир»

Еколого-освітній часопис
Засновник і видавець громадське
об'єднання «Товариство «Синій Вир».
Свідцтво про державну реєстрацію
Серії ЗТ №214
РЕДАКТОР
МИКОЛА ДЕРБАК
Комп'ютерна верстка та дизайн
Ігор Росоха
Газету набрано і зверстано у
видавничому центрі НПП «Синевир»

Адреса:
с. Синевир, 1626, Хустський р-н.,
Закарпатська обл., 90041
e-mail: npp-synevir@ukr.net
www.npp-synevir.net.ua
За точність наведених фактів відповідаль-
ність несуть автори матеріалів.
Листування з читачами – тільки на сторінках
газети.
Тираж 500 прим.
Зам.
Номер віддруковано у ТзОВ «Терно-Граф».
Адреса: вул. Текстильна, 18, м. Тернопіль,
46000

Календар

28 серпня православні та греко-католики святкують Успіння Пресвятої Богородиці — кінець її земного життя та переселення в життя небесне.

За традицією східної церкви, свято Успіння Пресвятої Богородиці належить до переліку дванадцяти найбільших свят церковного року. Передував святу Успенський піст, який розпочався 14 серпня і тривав два тижні. З апокрифів відомо, що за три дні до смерті Марії явився архангел Гавриїл і сповістив про близький перехід її до вічності.

Згідно з церковним переданням, в цей день апостоли полишили місця своєї проповіді та дивним чином зібрались в Єрусалимі, щоб попрощатись з Пресвятою Богородицею та здійснити погребіння її пречистого тіла. Перебуваючи навколо її ложа, вони були засліплені яскравим світлом, в якому явився сам Христос в оточенні ангелів та архангелів. У цей момент чиста душа Діви Марії без страждання, ніби уві сні, відійшла до Господа. Іконографічна традиція свята розповідає, що Богородиця віддала свою чисту душу в руки свого Сина і Господа Ісуса Христа, а в цей час з небес лунали звуки ангельських хорів. Тіло Пречистої Богородиці апостоли перенесли в Гефсиманію, де була гробниця її батьків та чоловіка. У дорозі до гробу процесію апостолів супроводжувала чудесна світла хмара та сонм ангелів. Церковний переказ розповідає, що апостол Фома, який прибув із запізненням, засмутився, що не зміг бути біля Богородиці в останні хвилини її земного життя. Щоб він міг попрощатись з її тілом, апостоли відкотили надгробний камінь. Але на подив усіх всередині були тільки ризи Діви Марії. Її тіло, як і душа, було взяте Господом на Небо. Вирізняється це свято з-поміж інших і в літургійному плані. Саме в цей день в храмах відправляється Єрусалимська утрєня — богослужіння, яке здійснюється тільки двічі на рік: в страсну п'ятницю і на Успіння, - svyat.kyivcity.gov.ua.

«Лінія Арпада» - популярна туристична атракція

«Лінія Арпада» - туристична атракція, відновлення якої здійснив національний природний парк «Синевир». Численні протитанкові піраміди, розміщені обабіч дороги в урочищі Остріки, підсилюють сприйняття культурного ландшафту і вже служать популярною фотозоною та привабливим місцем для відпочинку. Значна частина цих об'єктів, під час будівництва місцевої дороги в радянський період, була зарита у землі. За цього річного ремонту автошляху, протитанкові піраміди «врятовано» завдяки сприянню голови Закарпатської обласної ради Олексія Петрова і голови Закарпатської ОДА Анатолія Полоскова. Таким чином у національному парку «Синевир» з'явилася ще одна туристична атракція. До речі, неподалік обладнана туристична стежка «Лінія Арпада», де збереглися численні бункери та інші об'єкти часів Другої світової війни. Вона користується великою популярністю серед мандрівників.

Нагадаємо, "Лінія Арпада" - військово-оборонна система часів Другої світової війни, укріплена потужними інженерними спорудами, створена вздовж старого державного кордону, який простягався через весь Карпатський хребет. Оборонна система отримала назву на честь князя Арпада, який у 889 році об'єднав угорські племена і заснував угорську державу.

Потужні укріплення було створено на Ужгородському, Мукачівському, Хустському, Ясіньському, Сигітському напрямках, які вважалися основними. Велика кількість споруд Хустського напрямку знаходиться на території національного природного парку "Синевир".

3 ювілеєм!

Щиро вітаємо з 55-річчям Рошинця Юрія Миколайовича, інспектор II к. Негровецького ПОНДВ.

З цієї нагоди бажаємо імениннику сили й енергійності, щасливої долі, вірних і щирих друзів, благополуччя та всіх земних гараздів.

*Хлібом достиглим хай доля рясніє,
Сиплеться миром, здоров'ям,
добрим.*

*Ні болю, ні втоми хай серце не знає,
А повніться щастям, як стиглим зерном.*

Вітаємо з 55-річним ювілеєм Шолу Людмилу Юріївну, господарську працівницю.

Бажаємо довгих і щасливих років життя, миру і благополуччя в родині, злагоди та всіх земних благ.

*Нехай дарують радість вам літа,
Душа сто літ хай буде молодою,
Хай вам рясні колосяться жита,
Джерела б'ють цілющою водою.*

45-річний ювілей святкує Нірода Михайло Михайлович, інспектор II к. Синевирсько-Полянського ПОНДВ.

Бажаємо достатку, добра, довголіття. Щоб на вашому життєвому шляху не з'являлись труднощі і негаразди, доля буде довгою та щасливою.

Життя хай квітне, мов вишневий сад,

*І кожен день усміхнено радіє,
А доля подарує зорепад,
Здоров'я, миру, успіхів, надії.*

35-річний ювілей відзначає Скира Василь Васильович, сторож. Вітаємо вас і зичимо щастя, оптимізму, незгасної енергії, родинної злагоди, добробуту, везіння у всіх починаннях.

*Щастя без меж та веселих доріг,
Добра і достатку на рідний поріг,
Хай серце не знає печалі і болю,
Бажаєм здоров'я й щасливої долі.*

Вітаємо!

Вітаємо з днем народження Шпільку Петра Васильовича, начальника Чорноріцького ПОНДВ.

Бажаємо вам безмежного людського щастя, довгих років життя, миру і злагоди, успішної праці та здійснення мрій.

*Хай щастя і доля всміхаються вам,
Хай буде здоров'я багате.
З роси і води хай ведеться все вам,
І радістю повніться хата.*

Поздоровляємо з днем народження Іваниша Василя Юрійовича, начальника Остріцького ПОНДВ.

Зичимо вам міцного здоров'я, радості, благополуччя. Хай живе у вашому серці радість та щастя, доля дарує успіх та достаток.

*Хай життя шумить, квітує,
Щасливим буде кожен день,
А доля залюбки дарує,
Достаток, радість і пісень.*

У серпні святкують іменини працівники національного природного парку «Синевир»:

Бродюк Микола Миколайович, начальник відділу використання природних ресурсів;

Руснак Степан Іванович, завідувач рекреаційними пунктами;

Банга Михайло Васильович, заступник начальника Квасовецького ПОНДВ;

Шпілька Ольга Михайлівна, інженер відділу використання природних ресурсів;

Печкан Марина Іванівна, екскурсовод;

Мушка Іван Іванович, інспектор I к. Остріцького ПОНДВ;

Беля Василь Васильович, робітник з благоустрою;

Бобик Михайло Васильович, тесляр;

Гречин Василь Юрійович, сторож;

Палканин Василь Ілліч, звірівник

Реабілітаційного центру бурого ведмеда;

Павліш Юрій Юрійович, інспектор II к. Остріцького ПОНДВ;

Руснак Віталій Павлович, підсобний працівник Реабілітаційного центру бурого ведмеда;

Руснак Михайло Степанович, працівник Синевирсько-Полянського ПОНДВ.

Зичимо іменинникам міцного здоров'я, щастя, добра. Хай доля дарує вам здійснення найпрекрасніших мрій та сподівань, нових задумів. А в домі нехай завжди панують мир, злагода й порозуміння.

*Хай доля дарує довгого віку,
Щоб втіхи і радості було без ліку.
Хай обминають невдачі і грози,
Хай тільки від радості з'являються сльози.*